

Vatten – en "fiende" under vintern

Ta upp båten när det fortfarande är lite varmt i luften så att den hinner torka ut innan kylan kommer. Då kan man även hinna med en del av vårjobbet.

På hösten kan man utföra en hel del och tar man upp båten i god tid är temperaturen oftast lite behagligare jämfört med våren. Framför allt tömna ut allt vatten. Vi har sammanställt en checklista över arbeten som kan göras när båten ligger i sjön och när den står på land. Text & foto: Lars H Lindén

NÄR BÅTEN LIGGER i sjön och om man har tillgång till färskvatten är det alltid enklare att göra den ren, både ut- och invändigt. Börja med att ta hem alla lösa textilier som dynor, sängkläder, flytvästar med mera. Även löstagbara navigationsinstrument. Tänk på att stöder är lika vanliga under vinterhalvåret, även om man står på ett inhägnat båtklubbområde. Ta även hem kapellet och låt det torka, och om det behöver repareras är alltid en fördel att lämna in på hösten.

När båten är tömd är det perfekt att göra den helt ren, och det finns en mängd effektiva medel i båtfackhandeln som löser upp gammal smuts. Kylskåp eller kylbox ska tvättas ur ordentligt, och låt dörr eller lock stå öppet under

vintern för maximal ventilation. Öppna även alla lådor och skåp när rengöringen är klar.

TÖM ALLA TANKAR

Fyll upp färskvattentanken och håll in ett tankrengöringsmedel och låt denna blandning stå kvar i tanken i minst 6 timmar (kan variera mellan olika medel). Kör igenom vattensystemet någon minut med färskvattenpumparna så att blandningen hamnar i alla slangar också. Töm tanken på allt vatten. Öppna alla kranar och lossa färskvattenpumparnas anslutningar så att allt kan rinna ut. Starta pumpen (eller pumparna) någon sekund och låt det sista vattnet spruta ut. Dom får inte "torrköras" för länge.

Töm även varmvattenberedaren om sådan finns. En viss

mängd finns oftast kvar i botten även om man tömt båtens färskvattensystem. Lossa den utgående slangen för varmvatten eller öppna luftsruven på blandningsventilen. Öppna även säkerhetsventilen genom att vrida vredet ett snäpp motsols. Vattnet kommer nu rinna ut via hålet i säkerhetsventilen.

HÅLL MATOLJA I TOAN

Vattentoaletten och dess septiktank måste tömmas vid någon pumpstation innan torrsättning. I toalettens botten och dess tömningspump kan det ligga kvar lite vatten som brukar kunna dräneras ut via en liten öppningsbar plugg i botten. Vissa system kan även ha en spolpump eller en magnetventil på en annan plats i båten. Lossa dess anslutningar

och töm pumpen på vatten.

Ett toalettssystem består av en mängd olika delar och slangar där det kan samlas vatten. Vill man skydda alla delar mot eventuell isbildning kan man även hålla in en liter matolja i toaletten och pumpa runt. Men säkrast är alltid att försöka tömma systemet på all vätska.

BRÄNSLE TAPPAREFFEKT

Bränsletankar bör tömmas inför vintern. Bärbara utbordartankar töms enklast vid kommunens eller båtklubbens miljöstation. Även tanken till båtens värmare om sådan finns. För båtar med fasta tankar är det smartast att köra ut så mycket bränsle som möjligt innan båten tas upp. Under den sista turen håller man in en speciell vätska, en

1. Kör ut så mycket bränsle som möjligt ur den fasta tanken och fyll på med en så kallad bränsleersättning. Runt 250 ml för 50 liter bränsle. Kör sedan motorn någon minut.

2. Fyll vattentanken och häll i tabletter eller vätska för desinficering av bakterier. Låt blandningen stå några timmar och töm sedan tanken.

4. Töm toatanken vid en pumpstation och töm även toaskålen på vatten via en dräneringsplugg i botten. Fyll skålen med 1 liter matolja och pumpa runt.

5. Lossa anslutningarna i färskvattenpumparna och kör pumpen någon sekund så att den spottar ut det sista vattnet.

bränslestabilisator som skyddar bränslet, och den finns för både bensin- och dieselmotorer. Håll inte i K-sprit i bensinen som en "gardering" mot vatten, ty Blyfri 95 innehåller redan ca 5% etanol.

Nackdelen med att fylla upp tanken, som vissa föreslår, är att bränslen försämras över tiden. Bensinen tappar helt enkelt i effekt.

BÅTEN PÅ LAND

När båten kommit upp på land måste botten spolas av så snabbt som möjligt. Då är det lättast att få bort all beväxning jämfört på våren. Enklast är med en högttryckstvätt, men var försiktig så att inte något skadas med för högt tryck. Var extra försiktig vid värmarens avgasutsläpp och den fasta tankens luftventil.

En hel del motorjobb bör även utföras på hösten så att motorn är startklar på våren. Alla olje- och filterbyt, byte av zinkanoder och laddning av batterierna om de blir kvar i båten under vintern.

De måste även underhållsladdas ett par gånger under vintern. När man laddar traditionella blybatterier kan man även behöva fylla på med batterivatten. Använd en elektronisk laddare som känner av spänningen och slår ifrån när batteriet är fulladdat. Smörj även batteripolerna!

ÖPPNA BOTTENKRANARNA

Sist, men inte minst måste allt övrigt vatten tömmas. Börja med att öppna alla bottenkranar. En viss mängd vatten finns alltid kvar om de är stängda, och det kan leda till att bottenkranen "sprängs" när detta vatten fryser till is. Öppna även dyvikan (om sådan finns) och den brukar sitta i den lägsta punkten i akterspejgeln. Via denna kan man tappa ur allt vatten som ligger i kölsvinet och som man inte alltid kan se inne i båten. Men förutsättningen för att allt vatten ska rinna ut är att båten står uppställd på sina bockar med en viss lutning i aktern. ☺

3. När man tömt färskvattensystemet kan det stå kvar lite vatten i varmvattenberedarens botten. Kolla i instruktionsboken hur det sista ska tömmas.

6. Töm alla lösa tankar på bränsle, även den till värmaren.

7. Öppna dörrar eller lock till kylskåp och kylboxar, och även alla dörrar och lådor inne i båten så att all fukt ventileras ut.

8. Lossa batteripolerna och spraya med ett fuktavvisande medel som rengör och förebygger mot avlagringar. Ladda sedan upp batterierna fullt. Om man inte når en toppspänning på strax över 12 volt kan det vara ett tecken på att batteriet behöver ersättas.

En hel del motorjobb kan göras redan på hösten som till exempel byte av filter, oljor och zinkanoder. **9.**

Sist, men icke minst, lämna in värmare, kapell och allt annat som kan behöva service redan på hösten. Då har de flesta verkstäder tid. **10.**

CHECKLISTA FÖR HÖSTEN

FÖRE UPPTÅGNINGEN

	Fixat	Inköp
Tvätta av däck och överbyggnad	☐	☐
Töm kylbox/kylskåp, öppna dörren	☐	☐
Töm toalettanken	☐	☐
Desinficera vattentanken	☐	☐
Töm färskvattentanken	☐	☐
Håll bränslestabilisering i den fasta tanken, kör motorn någon minut	☐	☐
Torka ur skåp, lådor mm	☐	☐

Ta hem

Brandfarliga vätskor	☐	☐
Flytvästar – kolla patroner	☐	☐
Gasoltuber	☐	☐
Kapell – kolla om reparation behövs	☐	☐
Livsmedel	☐	☐
Lösttagbara navigationsinstrument	☐	☐
Nödraketer	☐	☐
Sjukvårdsmaterial	☐	☐
Sjökort	☐	☐
Sängkläder	☐	☐

CHECKLISTA FÖR HÖSTEN

NÄR BÅTEN ÄR PÅ LAND

Töm allt vatten!

	Fixat	Inköp
Lossa slangen vid färskvattenpumpen	☐	☐
Lossa slangen till dusch om sådan finns	☐	☐
Öppna kranar i pentry, toa och dusch	☐	☐
Kör pumpen någon sekund	☐	☐
Lossa slangen vid toalettens spolpump	☐	☐
Kör pumpen någon sekund	☐	☐
Öppna toatankens bordsförskruvning	☐	☐
Töm varmvattenberedaren	☐	☐
Öppna dyvikan i akterspegeln	☐	☐
Öppna självlänsarnas bordsförskruvningar	☐	☐
Övriga arbeten före vintern:		
Spola botten med högtryck	☐	☐
Tvätta av friborden	☐	☐
Töm lösa bränsletankar, även värmartanken	☐	☐
Konservera motorn	☐	☐
Ta hem motorkåpan från utbordaren	☐	☐
Ta bort växelhuset från utbordaren	☐	☐
Ladda batterierna och lossa batteripoler	☐	☐
Kolla zinkanoder – byt om 50% är borta	☐	☐
Tejpa igen avluftningen för bränsletanken	☐	☐
Fyll toalettskålen med 1 liter matolja	☐	☐
Tejpa igen värmarens avgasutsläpp	☐	☐
Öppna alla luckor, dörrar mm	☐	☐
Anteckna inköp till nästa säsong	☐	☐
Täck båten	☐	☐